

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА: ЕПОХИ, НАПРЯМИ,
ТЕЧІЇ ТА СТИЛІ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма **«Польська мова і література, англійська мова, переклад»**

Спеціальність **В11 Філологія**

Спеціалізація (за наявності) **В11.033 Слов'янські мови та література**
(переклад включно), перша - польська

Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Українська мова та зарубіжна культура: епохи, напрями, течії та стилі
Викладач (-і)	д.ф.н., проф. Голод Роман Богданович
Контактний телефон викладача	0679603680
Е-mail викладача	roman.golod@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	90 годин/3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: 30 год. Понеділок 09.00-11.00. Кафедра української літератури, 303 ауд. Онлайн-консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота з 11.00-13.00 viber (+3800679603680).
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна «Українська мова та зарубіжна культура: епохи, напрями, течії та стилі» вивчається студентами-магістрами першого курсу навчання у другому семестрі й має на меті вивчення основних етапів розвитку світового та національного культурних процесів у синхронійно-діахронійній системі координат.	
3. Мета та цілі курсу	
Сформувати систему знань про еволюцію культурних епох, мистецьких напрямів, течій і стилів від античного періоду до пост-постмодерної епохи. Виявити ознаки діалектичних відношень традиції та новаторства у діахронійній тягlostі культурного процесу та характер парадигматичних зв'язків між елементами художніх систем на відповідних синхронійних зрізах. Виявити світоглядно-філософську основу окремих течій і стилів. Дати уявлення студентам про типологію художніх напрямів, течій і стилів у світовому й українському культурних процесах. Навчити здобувачів освіти розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані із вибором оптимальних методологічних концепцій історико- й теоретико-мистецтвознавчих досліджень. Поглибити й розширити когнітивну базу здобувачів освіти в галузях історії, теорії культури і мистецтва.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<i>Загальні компетентності</i>	

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузях культурології, мистецтвознавства та літературознавства у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає комплексне застосування культурологічних, мистецтвознавчих, літературознавчих теорій і методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності

ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку світового літературознавства.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 9. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації.

Результати навчання

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні заняття	18
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	Філологія	1	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Форма заняття	Література (базова)	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Світовий та національний культурні процеси в системі координат історії та теорії культури. Мистецтво античного періоду. План. 1. Дослідження культурного процесу в системі координат діахронії та синхронії, синтагматики й парадигматики, історії та теорії мистецтва. 2. «Діонісійське» й «аполлонівське», «раціо» й «емоціо» як напрями розвитку культурно-мистецьких епох. 4. Поняття про типи творчості, напрями, течії та стилі як одиниці розвитку культури та мистецтва. 5. Античність як культурно-мистецька епоха.	Вступна лекція Практичне заняття	1, 9, 12, 31, 33	Вивчити: Поняття про синхронію та діахронію, парадигматику й синтагматику, теорію та історію культури та мистецтва. «Діонісійське» й «аполлонівське», «раціо» й «емоціо» як напрями розвитку культурних епох. Поняття про типи творчості, напрями, течії та стилі як одиниці розвитку мистецтва. Культурно-історичні обставини розвитку мистецтва в античний період. Античність як основа й початок розвитку класичних видів мистецтва. 2 год – лекція; 2 год – практичне 5 год – самост. робота	5	Згідно з розкладом
Тема 2. Періоди Середньовіччя та Відродження. План	Оглядова лекція Практичне заняття	3, 9, 12, 21, 31, 33	Вивчити: Період Середньовіччя в духовному житті людства. Вплив християнства на розвиток мистецтва.	5	Згідно з розкладом

1.Основні тенденції духовного розвитку людства в період Середньовіччя. 2.Вплив християнства на розвиток культури і мистецтва у Європі. 3.Гуманізм і Реформація епохи Відродження. Утвердження гідності та краси реальної людини. 4.Духовний розвиток людства в епоху Відродження. Повернення до античних цінностей культури. 5.Культурно-мистецькі здобутки епохи Відродження.			Розвиток архітектури, скульптури, іконопису. Сприйняття тілесного як гріховного в мистецтві Середньовіччя. Гуманізм і Реформація епохи Відродження. Утвердження гідності та краси реальної людини. Реабілітація тілесного у мистецтві. Повернення до античних образів і мотивів. Значущість епохи Відродження для подальшого розвитку культури і мистецтв. 2 год – лекція; 2 год – практичне 5 год – самот. робота		
Тема 3. Бароко і класицизм у культурно-мистецькому житті Європи. План 1.Філософія та естетика епохи Бароко. 2.Типологія та своєрідність барокового мистецтва Європи й України. Особливості козацького бароко. 3.Спільне й відмінне між ідейно-естетичними особливостями бароко й рококо.	Оглядова лекція Практичне заняття	9, 10, 12, 13, 20, 25, 29, 31, 33	Вивчити: Світоглядно-філософські основи барокового мистецтва. Основні риси барокового мистецтва. Бароко в архітектурі, скульптурі, літературі. Особливості козацького бароко. Типологічна спільність і відмінність бароко й рококо. Раціоналізм і схоластичність класицизму. Теоретико-літературна значущість трактату Ніколя Буало «Мистецтво поетичне».	5	Згідно з розкладом

4.Рационалістична основа класицизму. 5.«Мистецтво поетичне» Ніколя Буало як збірник правил і норм класицизму. 6.Значущість класицизму для подальшого розвитку літератури та мистецтва.			Доктринальні особливості класицизму. Класицизм у літературі, архітектурі та інших видах мистецтва. Значущість класицизму для подальшого розвитку культури та мистецтва. 2 год – лекція; 2 год – практичне 5 год – самот. робота		
Тема 4. Напрями, течії та стилі романтичного типу творчості. План. 1.Просвітництво й кордоцентризм як світоглядно-філософська основа сентименталізму. 2.Естетика сентименталізму в українській і світовій культурі. 3.Ідеалістична основа філософського підґрунтя романтизму. 4.Романтизм як мистецький напрям. Течії романтизму 5.Значущість романтичного типу творчості для подальшого розвитку мистецтва.	Оглядова лекція Практичне заняття	4, 19, 30, 31, 33	Вивчити: Інтелектуальні здобутки просвітництва. Кордоцентризм як філософська система. Філософія Григорія Сковороди. Ідейно-естетичні постулати сентименталізму. Представники українського та світового сентименталізму. Ідеалізм як філософська основа романтизму. Загальні естетичні принципи романтизму. Народно-фольклорна, гротескно-фантастична, утопічна, «вольтерівська» та інші течії романтизму. Значущість романтичного типу творчості для подальшого розвитку культури та мистецтва.	5	Згідно з розкладом

			2 год – лекція; 2 год – практичні 10 год – самот. робота		
Тема 5. Реалістичний тип творчості та його вплив на український і світовий культурні процеси. План. 1.Позитивізм як світоглядно-філософська основа реалістичного типу творчості. 2.Основні постулати реалістичної доктрини. 3.Просвітницький, дидактичний, байдужий, науковий, критичний, ідеальний та інші течії реалізму. Концепція «реалізму без берегів». 4.«Провокативний» характер натуралізму. Його ідейно-естетичні постулати. 5.Значущість реалістичного типу творчості для розвитку української та світової культури.	Оглядова лекція Практичні заняття	4, 5, 7, 31, 33	Вивчити: Вчення про всезагальний детермінізм, світоглядний монізм, об'єктивізм і сцієнтизм як фундаментальні положення філософії позитивізму. Типізація, демократизм тематики, об'єктивізм, раціоналізм, психологізм та інші принципи реалістичного мистецтва. Провідні течії реалізму. Епатаж як основа значущості натуралізму. Основні положення натуралістичної доктрини. Вплив реалістичного типу творчості на подальший розвиток культури і мистецтва. 2 год – лекція; 4 год – практичні 15 год – самот. робота	10	Згідно з розкладом
Тема 6. Розвиток культури і мистецтва від	Лекція-діалог (лекція з включення м бесіди)	2, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 18 22, 31,	Вивчити: Ніцшеанство, інтуїтивізм Анрі Бергсона, філософія страждання	15	Згідно з розкладом

модернізму до пост-модернізму. План. 1. «Філософія життя» як світоглядно-філософське підґрунтя модернізму. 2.Імпресіонізм як перехід від реалістичного до модерністського типу творчості. Ідейно-естетичні постулати експресіонізму. 4.Неоромантизм, символізм і декаданс як початкові форми розвитку модернізму. 5.Ідейно-естетичні засади сюрреалізму, кубізму, футуризму, абстракціонізму, екзистенціалізму та інших течій і стилів модернізму. 6.Здобутки і втрати українського модернізму. 7.Соцреалізм як варіант тоталітарного мистецтва. 8.Філософська основа та ідейно-естетичні принципи постмодерного мистецтва. 9.«Пост-постмодернізм», «метамодернізм», «віртуальна реальність»,	Практичні заняття	32, 33, 34	Шопенгауера, фрейдизм як складники «філософії життя». Загальна характеристика модерністського типу творчості. Світоглядно-філософська основа та естетичні принципи імпресіонізму та експресіонізму. Характеристика художніх систем неоромантизму, символізму, декадансу, сюрреалізму, кубізму, футуризму, абстракціонізму, екзистенціалізму та інших течій і стилів модернізму. Український модернізм і його місце у світовому культурному процесі. Здобутки і втрати українського і світового модернізму. Соцреалізм як варіант тоталітарного мистецтва. Теорія відносності як фундаментальна засада постмодерного мистецтва. Основні ідейно-естетичні постулати постмодернізму. «Пост-постмодернізм», «метамодернізм», «віртуальна реальність», «гіперреалізм»,		
---	--------------------------	-------------------	--	--	--

«гіперреалізм», «новітня автентика», «новітній гуманізм», «новітній утопізм» як термінологічні варіанти характеристик сучасного розвитку культури і мистецтва.			«новітня автентика», «новітній гуманізм», «новітній утопізм» як термінологічні варіанти характеристик сучасного розвитку літератури і мистецтва. 2 год – лекція; 6 год – практичні 20 год – самот. робота		
---	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Вид підсумкового контролю – залік. Максимальна оцінка за курс – 100 балів. Максимальна оцінка за поточні заняття – 50 балів (максимальна оцінка за практичні заняття – 40 балів, за контрольну роботу – 5 балів, за самостійну роботу – 5 балів). Допуск до заліку – 25 балів за поточні заняття. Залік вважається складеним за умови набору на ньому не менше 25 балів. Максимальна оцінка за залік – 50 балів. При засвоєнні кожної теми курсу (модуля) за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за п'ятибальною шкалою з розрахунку по 5 максимальних балів за кожне практичне заняття. Мінімально позитивною оцінкою вважаються 3 бали за практичне заняття. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення максимальної кількості балів за одне практичне заняття на кількість практичних занять з додаванням балів за перевірку індивідуальної самостійної роботи студента (максимум – 5 балів) і оцінки за виконання контрольної роботи (максимум – 5 балів) і дорівнює 50 балам. Оцінювання здійснюється за національною ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи.
Вимоги до письмової роботи	Студенти повинні виконати контрольну роботу, що складається з двох питань із планів лекційних і практичних занять на повторення вивченого матеріалу.
Практичні заняття	Максимальна оцінка за кожне практичне заняття – 5 балів. Наприкінці курсу додаємо отримані на кожному занятті оцінки і отримуємо відповідну суму балів.

Умови допуску до підсумкового контролю	Мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати студентові при вивченні курсу для отримання допуску до складання підсумкового контролю (до заліку), становить 25 балів.
7. Політика курсу	
1. <i>Письмові роботи</i> виконуються відповідно до теми практичних занять, зазначених у силабусі. 2. <i>Академічна доброчесність</i>. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія зі здобувачами освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобіганняплагіату/ . 3. <i>Відвідування занять</i>. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються відповідно до “Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.;із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19.05.2023р.). Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової перед вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.). Ознайомитися з цими положеннями можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf 4. <i>Неформальна освіта</i>. Результати неформальної освіти зараховуються згідно з «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf	
8. Рекомендована література	
Базова 1. Антична література: навч. посіб. / Ковбасенко Ю. І. — 3-тє вид., випр. та доповн. — К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. — 256 с. 2. Вельш В. Наш постмодерний модерн [пер. з нім. А. Л. Богочова, М. Д. Култаєвої, Л. А. Ситніченко] / В. Вельш. — К. : Альтерпрес, 2004. — 328 с.	

3. Войтович В. В. [Середні віки](#) // [Енциклопедія історії України](#) : у 10 т. / редкол.: [В. А. Смолій](#) (голова) та ін. ; [Інститут історії України НАН України](#). — К. : [Наук. думка](#), 2012. — Т. 9 : Прил — С. — С. 542. — 944 с.
4. Голод Р. Іван Франко та літературні напрями кінця XIX – початку XX століття. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2005. – 284 с.
5. Голод Р. Натуралізм як історико-теоретична проблема// Укр. літературознавство. – 2002. – Вип. 65. – С. 48 – 57.
6. Голод Р. Поетика експресіонізму в структурі творчого методу Івана Франка// Таємниця слова: збірник наукових праць. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – С. 296 – 305.
7. Голод Р. Реалізм як генетико-типологічна проблема// Укр. літературознавство. – Львів, 2006. – Вип. 67. – С. 3 – 10.
8. Голод Р. Світоглядно-філософське підґрунтя літературного імпресіонізму// Вісник Прикарпатського університету. Філологія. – Вип. 27 – 28. – 2010. – С.11 – 18.
9. Гомбріх Е. Оповідь про мистецтво. К.: ArtHuss, 2024.
10. Девдюк, І. В. Бароко і класицизм: спільне і відмінне / І. В. Девдюк // Зарубіжна література в школах України. – 2005. - № 1. – С. 10-12.
11. Денисова Т. Н. Феномен постмодернізму: контури і орієнтири / Т. Н. Денисова // Слово і час: Літературознавчий часопис. —1995. — № 2. — С. 18–27.
12. Єрмоленко В. Ерос і Психея. Кохання і культура в Європі. Львів: «Видавництво Старого Лева», 2024.
13. Ісіченко, І. Бароко - мистецький стиль і літературна доба / І. Ісіченко // Дивослово. - 2010. - № 10. - С. 27-34. - Бібліогр.: с. 32-34.
14. Історія української літератури XX століття : навч. посіб. для філол. ф-тів вузів : [у 2 кн.] / за ред. В. Г. Дончика. - К. : Либідь. - Кн. 1 : (1910-1930-ті рр.). – 1993. – 781, [1] с.
15. Ковальова, О. Співвідношення модернізму та авангардизму: теоретична неузгодженість / О. Ковальова // Слово і час. - 2004. – № 11. - С. 74-78.
16. Колошук Н. Г. Модернізм, експресіонізм, постмодернізм... (До питання про літературні напрями і типи творчості у XX ст., матеріали до уроків) / Н. Г. Колошук // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. — 2002. — № 4. — С. 36–45.
17. Косінова О. М. Проблеми символізму у творчості Богдана Лепкого та Павла Тичини / О. М. Косінова // Наукові записки ТНПУ. — 2012. — № 36. — С. 71–76.
18. Кузнецов Ю. Б. Імпресіонізм в українській прозі кін. XIX — поч. XX ст.: Проблеми естетики і поетики. — К. : ЗОДІАК-ЕКО. — 1995. — 303 с.
19. Лексіна, Г. Романтизм / Г. Лексіна // Дніпро. - 2012. – № 10. - С. 124-128.
20. Лімборський, І. **Класицизм** в українській літературі / І. Лімборський // Дивослово. - 2011. - № 1. - С. 43-51. - Бібліогр.: с. 51.
21. Мустафін О. Справжня історія середніх віків. Х., 2014.
22. Нежива Л. Л. «Слова, що можуть гриміти, як грім, і світити, як зорі»: експресіонізм в системі літературної освіти / Л. Л. Нежива // Дивослово. – 2016. – № 1. – С. 58–64.
23. Нежива Л. Л. Теорія і практика вивчення літературних напрямів українського письменства в школі : монографія / Л. Л. Нежива. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. – 356 с.

24. Нежива Л. Л. Літературознавчий та мистецтвознавчий аспекти вивчення літератури Бароко / Л. Л. Нежива // Теоретична і дидактична філологія : зб. наук. пр. – Переяслав-Хмельницький : СКД, 2010. – Вип. 7. – С. 241–256.
25. Ніколенко, О. М. Бароко, класицизм, просвітництво : література XVII-XVIII століть : посібник / О. М. Ніколенко. - Х. : Ранок, 2008. - 223 с.
26. Рашкевич М. М. Український символізм як явище в історії світової думки / М. М. Рашкевич // Вісник Львівського університету. — 2007. — № 3. — С. 108–114 (Серія : Журналістика).
27. Фізер І. Постмодернізм: *post\ante\modo* — термін із нульовим закінченням / І. Фізер // Сучасність. — 1998. — № 11. — С. 111–123.
28. Черниш Г. Український футуризм і довкола нього / Г. Черниш // Двадцять років: літературні дискусії, полеміки: Літературно-критичні статті. — К. : Дніпро, 1991. — С. 90–123.
29. Чижевський Д. І. Українське літературне бароко / Д. І. Чижевський. — К. : Обереги, 2003. — 576 с.
30. Чуйко, К. П. Просвітництво. Виникнення сентименталізму та розвиток класицизму, реалізму, художніх напрямів, нових жанрів / К. П. Чуйко // Зарубіжна література в школі. - 2011. - № 19. - С. 8-17.
31. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст. — К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. — 360 с.
32. Шахова, К. Модернізм і постмодернізм у XX ст. : проблеми взаємовпливу і взаємозалежності / К. Шахова // Зарубіжна література. — 2002. — Квіт. (№ 14). — С. 1-2.
33. Яценко, М. Т. Філософські й ідейно-естетичні основи системи художніх напрямів і течій / М. Т. Яценко // Історія української літератури XIX століття : у 2-х кн. / за ред. М. Г. Жулинського. - К., 2005. - Кн. 1. - С. 88-126.
34. Яценко Т. М. Імпресіонізм як стильова течія модернізму. Оглядова лекція у структурі літературного спецкурсу «Художня література в контексті світової культури» / Т. М. Яценко // Українська мова і література в школі. — 2011. — № 1. — С. 24– 27.

Додаткова

1. Білоус П. В. Б61 Вступ до літературознавства: навч. посіб. — К. : ВЦ «Академія», 2011. — 336 с.
2. Від античності до класицизму. Хрестоматія із зарубіжної літератури / за ред. Ю.І. Ковбасенко. — К. : Українська асоціація викладачів зарубіжної літератури, 2000. — 743с.
3. Голод Р. Натуралізм у творчості Івана Франка: до питання про особливості творчого методу Каменяр. — Івано-Франківськ, 2000 — 108 с.
4. Історія світової культури: Навч. посібник / Кер. авт. колективу Л. Т. Левчук. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Либідь, 1999. — 368 с.
5. Капська А.Й. Педагогіка живого слова: Навчальний посібник. — К.: ВПОР, 1996. — 204с.

6. Ключек Г. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування / Г. Ключек // Дивослово. – 2017. – № 1, 2.
7. Ковальова, О. Співвідношення модернізму та авангардизму: теоретична неузгодженість / О. Ковальова // Слово і час. - 2004. – № 11. - С. 74-78.
8. Луцишин О. Категорія “літературний розвиток” у науковому трактуванні Івана Франка. – Львів, 1998. – 140 с.
9. Наливайко, Д. С. Зарубіжна література XIX ст. : доба романтизму : підручник / Д. С. Наливайко, К. О. Шахова ; Міжнар. фонд «Відродження». – К. : Заповіт, 1997. – 464 с.
10. Nowoczesność i tradycja w kształceniu literackim \ Pod redakcją Barbary Myrdzik, Lublin, 2000, 239 s.
11. Пахльовська О. Українсько-італійські літературні зв'язки XV–XX ст. / О. Пахльовська. – К. : Наукова думка, 1990. – 215 с.
12. Петров В. Методологічно-світоглядіві напрями в українській етнографії XIX–XX ст. // Енциклопедія українознавства. Загальна частина. – К., 1994. – Т. 1. – С. 184–187.

Інформаційні ресурси (сайти)

1. http://prima.lnu.edu.ua/faculty/Philol/www/vydannia/Ivan_Franko_zbirnyk_2010_t01/29Roman_Holod.pdf
2. <http://impress.com.ua/main.php>
3. <http://litzbirnyk.com.ua/wp-content/uploads/2015/12/5.15.15.pdf>
4. <http://194.44.152.155/elib/local/sk764600.pdf>
5. http://eprints.zu.edu.ua/22600/1/Vstup_do_literaturoznavstva%20%281%29.pdf
6. <https://institutes.lnu.edu.ua/franko/lvivska-frankoznavcha-shkola/frankoznavstvo-zdobutky-vtraty-perspektyvy/>
7. http://life.pravda.com.ua/society/2016/12/20/2_21754/#comments
8. <http://www.istpravda.com.ua/columns/2017/01/14/149456/>
9. http://chtyvo.org.ua/authors/Holod_Roman/Ivan_Franko_ta_literaturni_napriamy_ki_ntsia_KhIKh_pochatku_KhKh_st/
10. <https://studfile.net/preview/5458358/page:24/>
11. http://www.nua.kharkov.ua/images/stories/Kafedri/Kaf_Ukrainovedenya/metod_obe_spechenie/Slyunina_Navch_pos_SUL_RP-I.pdf
12. http://eprints.zu.edu.ua/3216/1/Suhomlynov_O.M..pdf